

Anexă

Fișă comparativă - vechiul sistem de soluționare a disputelor între state și investitori (ISDS) și noul sistem de Curți de Investiții (ICS)

Romania are deja un acord bilateral de investiții cu Canada, semnat în anul 2009 și intrat în vigoare în anul 2011. Este chiar unul dintre cele două acorduri care stau la baza disputei dintre Statul Roman și Gabriel Resources (detaliile disponibile legate de acest caz de pe site-ul ICSID pot fi accesate la <https://icsid.worldbank.org/en/Pages/cases/casedetail.aspx?CaseNo=ARB/15/31>). Este deci în interesul României ca acest acord bilateral, care include un mecanism de tip vechi (ISDS) să fie cât mai repede înlocuit de CETA, care conține prevederi mult mai clare privind protecția dreptului de a reglementa al statului, inclusiv în ceea ce privește considerentele de mediu, și un mecanism privind soluționarea disputelor referitoare la investiții de tip nou (ICS).

Câteva avantaje ale intrării în vigoare a CETA, față de situația actuală a aplicării acordului bilateral de investiții între Romania și Canada (textul acestui acord, disponibil în limba engleză, poate fi accesat la <http://investmentpolicyhub.unctad.org/Download/TreatyFile/3503>), ilustrate concret de cazul Gabriel Resources și legate de aplicarea unui mecanism de tip nou - ICS în locul unuia de tip vechi - ISDS :

➤ In cadrul mecanismul actual (ISDS)

- 1) Întregul proces se desfășoară în spatele ușilor închise, singurele informații disponibile pe site-ul ICSID fiind cele legate de tratatele invocate, identitatea părților, data înregistrării litigiului și data constituirii tribunalului, identitatea arbitrilor și a avocaților părților și stadiul în care se află litigiul (a se vedea link-ul de mai sus).
- 2) Tribunalul este format din 3 arbitri privați, unul numit chiar de către Gabriel Resources, unul desemnat de către statul roman și președintele tribunalului arbitral (acesta din urmă fiind Teresa CHENG, din China) desemnat aleatoriu de către Secretariatul General al ICSID de pe o lista de arbitri propuși de către toate statele membre ICSID (161 de state).
- 3) Potrivit informațiilor publicate pe site-ul organizației non-guvernamentale *Alburnus Maior* <http://www.rosiamontana.org/content/guvernul-rom-niei-consimte-la-o-lips-total-de-transparen-n-cazul-de-arbitraj-ro-ia-montan>, aceasta a depus în iulie 2016 o cerere pentru a interveni în cauză în calitate de *amicus curiae*, solicitare care a fost ignorată.

➤ In cadrul mecanismului ICS inclus în CETA

- 1) Deplina transparență cu privire la întregul proces (documente depuse și ședințe ale tribunalului) sunt prevăzute expres de art. 8.36 din CETA. Aceste prevederi sunt mai ambițioase chiar decât o cer cele mai recente standarde internaționale (*UNCITRAL Transparency Rules - 2014*), instituind cel mai înalt nivel de transparență stabilit vreodată pentru un tribunal național sau internațional.
- 2) Tribunalul este format nu din arbitri privați, ci din judecători, desemnați de către Uniunea Europeană și Canada, în baza unor criterii care asigură atât competența cât și imparțialitatea acestora, și supuși unor reguli stricte de etică profesională în vederea evitării unor potențiale conflicte de interese.

3) Posibilitatea de a interveni ca amicus curie este prevăzută, prin încorporarea explicită a standardelor internaționale în materie (*UNCITRAL Transparency Rules - 2014*) - a se vedea art. 8.36 paragraful 1 din CETA.